

Har vi råd att döma ut biogasen som framtida energikälla?

Bakgrund

Skåne och Västra Götalandsregionerna är idag ledande i Sverige vad gäller produktion av biogas, biogasfordon och tankställen för gas. Det har sedan mer än tio år gjorts stora satsningar på biogas – både när det gäller produktion och distribution.

Det finns en stark politisk vilja i båda regionerna att satsa på biogas som fordonsbränsle. Biogasen ses som ett bränsle med stor helhetspotential. Det är ett förnybart bränsle som främjar regional sysselsättning, gynnar svensk industri och export samt ger försörjningstrygghet och oberoende.

Det är med stor besvikelse och oro som Region Skåne och Västra Götalandsregionen tagit del av delrapporten från det regeringsuppdrag Energimyndigheten lämnat. Myndigheten har i samråd med Jordbruksverket och Naturvårdsverket uppgiften att ta fram en långsiktig biogasstrategi med åtgärder som på kort och lång sikt ska bidra till ökad användning av biogas.

Det är vår övertygelse att biogas kommer att spela en viktig roll för att minska transporterens miljöpåverkan och samtidigt skapa fler jobb lokalt och regionalt. De förslagna åtgärderna i delrapporten är långt ifrån tillräckliga för att ge biogasen denna roll.

Helhetssyn saknas

Biogas är det miljömässigt bästa alternativet till fossila bränslen. Fördelarna med en framtida biogasutveckling är både affärs- och teknikrelaterade. Hela biogasbranschen behöver dock affärsmässigt långsiktiga och stabila förutsättningar för att medverka i en nationell biogassatsning. Det krävs effektiva styrmedel för hela biogaskedjan för att denna ska kunna utvecklas och stå på egna ben.

Det behövs ett nationellt mål

Region Skåne och Västra Götalandsregionen har tidigare, tillsammans med Biogas Väst och Biogas Syd, till näringsdepartementet, föreslagit att man ska sätta ett nationellt planeringsmål för biogas på 20 TWh till år 2020. Detta ska jämföras med det planeringsmål som idag finns för vindkraft. Man kan diskutera målets storlek, men ett nationellt mål ger en viktig signal till marknadens aktörer att Sverige satsar på biogasutveckling. Den enda siffra som anger inriktningen på en framtida produktion, som nämns i utredningen, är att dagens produktion (på 1,4 TWh) kan komma att fördubblas och det handlar då om en ökning som kommer från rötning av gödsel.

För att nå målet 20 TWh till år 2020 finns ett antal utmaningar som behöver belysas. De största är att:

1. införa styrmedel som främjar långsiktigt klimatsmart drivmedel
2. stimulera svensk fordonsindustri att utveckla gasdrivna fordon
3. utveckla distribution av biogas
4. förverkliga rötningspotentialen på 10 TWh till 2020
5. förverkliga förgasningspotentialen på 10 TWh till 2020
6. effektivisera transportsystemet och öka biogasens andel som drivmedel.

I vårt förslag till mål på 20 TWh har vi beräknat att 10 TWh från kommer från rötning och lika mycket från förgasning. Vi konstaterar med beklagande att förgasning inte finns med i utredningen om biogasstrategi. Göteborgs Energi planerar att bygga en förgasningsanläggning i kommersiell skala som när den är i full drift (2016) planeras producera 800 GWh / år, dvs hälften av Sveriges nuvarande biogasproduktion i en enda anläggning. Den största framtida potentialen för biogasproduktion kommer från förgasning.

Det är enligt vår uppfattning defensivt att upprätta en nationell biogasstrategi utan att ha tydliga mål. Sverige har möjligheten att inta en världsledande roll inom området klimatvänliga drivmedel och fordon genom en målinriktad och enkraftfull satsning på den helt kretsloppsanpassade biogasen. Regeringen kan påskynda denna utveckling genom att lägga fast ett tydligt nationellt mål.

Biogasen är bäst som fordonsbränsle

Biogas som fordonsgas är idag det bästa miljöbränsle som finns på marknaden. Därför bör biogas till största delen användas inom transportsektorn där den gör mest miljönytta. Avsikten måste vara att ersätta de fossila bränslena med bättre alternativ.

Både i Västra Götaland och Skåne har det sedan 10 år byggts upp ett industriellt kluster runt biogasen. Våra biltillverkare erbjuder konverterade gasmodeller. Volvo arbetar med metan-diesel-teknik för tunga fordon. Andelen biogasdrivna bussar ökar. Det diskuteras om gasdrivna båtar för en renare sjöfart. I några skånska städer kör stadsbussarna redan på 100 procent biogas. Region Skåne har dessutom fattat beslut om en helt fossilfri kollektivtrafik 2020. Det är viktigt att beakta att förutsättningarna till utveckling varierar och är mer gynnsamma i vissa delar av landet.

Infrastrukturen för biogas måste byggas ut

Väl fungerande och utbyggd distribution av biometan är av avgörande betydelse för att koppla ihop produktion av biogas med användning i bilar. En av de riktigt tungt vägande frågorna för utvecklingen just nu är hur möjligheterna för transport och handel med biogas utvecklas. Substraten för produktion av gas finns inte där avsättningen för gas finns. Substrat är skrymmande och dyrt att transportera. Det decentraliserade utbudet av råvaror måste någonstans möta skalfördelarna i uppgraderingsteknik och marknadsanvändning av gas.

Regeringen måste underlätta och stödja distribution av biogas så att:

- lokala och regionala biogasnät byggs ut
- naturgasnätet används för distribution av biogas
- flytande biogas och distribution av denna utvecklas

Biogasanvändningen ger arbetstillfällen

Ett nationellt mål för biogas kommer att sätta igång en samhällsprocess som gynnar inte bara teknik- och produktutveckling utan också utveckling av näringsliv och sysselsättning. Vid ett scenario på 20 TWh biogas för transportsektorn finns en tillräckligt stor hemmamarknad för involverade företag för att utgöra en bas för export på världsmarknaden.

Det finns flera områden med stora exportmöjligheter för svenska företag:

1. produktion, uppgradering och distribution av biogas
2. avfallssektorn med system, hantering och teknik
3. förgasning med system och teknik
4. produktion, lagring och distribution av flytande biogas och naturgas
5. gasmotorer för sjöfart
6. personbilar med energieffektiva gasmotorer
7. tunga fordon med energieffektiva metan-dieselmotorer

För de två första områdena finns en trolig framtida exportpotential till Tyskland, Kina, USA, Indien och Japan. Det finns dessutom i södra och västra Sverige ett stort antal företag och kommuner som sysslar aktivt med biogas idag,

→ Avslutningsvis vill vi sätta fokus på att Skåne och Västra Götaland har mycket goda förutsättningar för både produktion och användning av biogas. Vi arbetar därför aktivt för att få en positiv utveckling av hela biogasbranschen. Vi har redan tagit politiska beslut att biogasen ska bli ett etablerat bränsle och bidra till att våra regioner blir fossilfria. För att lyckas med detta utveckling av behövs tydliga nationella riktlinjer, långsiktighet och effektiva styrmedel.